

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.903.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kaj bo z razorožitvijo?

Mednarodna razorožitvena konferenca je pretekli teden v Ženevi zopet začela svoje delo. Na Svečnico je počela zborovati ter razpravljati o vprašanju, ki spada danes med najvažnejša, pa tudi med najtežavnejša. Med zastopniki držav, in teh je bilo 63, ni prišlo do sporazuma, pač pa se je pojasnilo stališče, ki ga v tem vprašanju zavzemajo posamezne države. Po razmeroma kratkem prestanku je mednarodna razorožitvena konferenca zopet začela s svojimi razpravami.

Ali bo imela kakšen izdatnejši uspeh? To vprašanje se danes splošno sliši. Pritrnilno je nanj težko odgovoriti. Še vedno se za njim postavlja vprašaj. Razlog pa je v kompliciranosti (zamotanosti) tega vprašanja. Tako je namreč zapleteno, kakor vobče mednarodna politika v Evropi in na svetu. Vsaka država presoja razorožitev s stališča svoje politike. Zato so stališča posameznih držav v tem vprašanju tako različna. Anglija predlaga obsežno razorožitev na kopnem, na morju pa je samo za odpravo podmornic. Ona nima velike armade na kopnem, zato lahko drugim priporoča, naj svojo oboroženo silo na kopnem omejijo, kolikor se sploh da. Podmornice pa ji niso po godu, ker so obrambno orožje držav, ki nimajo velikega vojnega brodogoja. Italijansko stališče se približuje angleškemu, kar se tiče podmornic, drugače pa hrepeni Italija po popolni enakosti v oboroževanju s Francijo. Nemčija se zavzema za razorožitev po primeru količine in kakovosti lastne oborožene moči. Ako bodo vse države v Evropi na tej višini ali nižini, kakor Nemčija, upa ona lažje doseči svoje namene in napore po odpravi vojne odškodnine in po reviziji mirovnih pogodb.

Na prvi seji — 11. aprila — spomladanskega zasedanja razorožitvene konference je Amerika stavila svoj razorožitveni predlog. Zastopnik Zedinjenih držav Gibson je predlagal, naj se čimprej uničijo vse vrste težke artilerije in vsi tanki ter naj se popolnoma prepove uporaba dušljivih in strupenih plinov. Ta predlog je povsem prikrojen po razmerah v Zedinjenih državah, ki nimajo velike vojske na kopnem, imajo pa veliko vojno brodogoja, o katerem predlog popolnoma molči. Francoski ministrski predsednik Tardieu je na ta predlog, ki je veliko večino udeležencev konference presenetil, odgovoril, da je treba izvesti isto-

časno razorožitev ne samo na kopnem, marveč tudi na morju in v zraku. Če se države razorožijo na suhem, na vodi in v zraku, kar je potrebno, potem obstoja neobhodna potreba, da je neka instanca, ki z oboroženo silo prepreči kršitev miru in vsak vojaški napad. Ta instanca je Zveza narodov, ki mora imeti v to svrhu na razpolago, kakor to zahteva francoski razorožitveni predlog, posebno oboroženo silo.

Zastopnik naše države ministrski predsednik in zunanji minister dr. Marinkovič je v glavnem odboru razorožitvene konference 13. aprila poudarjal potrebo, da se odpravijo najnevarnejša napadalna orožja, obenem pa poudarjal potrebo določitve kazni in nasledkov. Mednarodno kontrolo oborožitve na morju bo po njegovem mnenju razmeroma lahko izvesti. Ukinitve težke artilerije se nikakor ne sme izrabiti proti industrijsko slabšim državam. Kemično vojno je treba prepovedati z ostrimi sredstvi in prestopke kaznovati. Vsaka država, ki bi kršila to prepoved, mora vedeti, da bo imela vse ostale države proti sebi in da je v takem primeru vojna neizogibna. Vse države bi bilo treba prisiliti, da priskočijo napadeni državi takoj na pomoč. V tem smislu je ministrski predsednik dr. Marinkovič stavil svoj predlog k francoskemu načrtu.

V svojem predlogu postavlja dr. Marinkovič zahtevo, naj se stavijo Zvezi narodov na razpolago močna in uspešna sredstva, na vsak način jačja od sredstev, ki jih ima katerakoli od držav, ki so članice te Zveze. S tem, da se ukine težko topništvo in tanki kot bojno sredstvo, kakor tudi s tem, da nudi Zveza narodov napadeni državi vsa potrebna obrambna sredstva, je nedvomno podana največja varnost vseh držav članic. Če samo dejstvo, da bi obstajala taka obveznost, bi imelo za posledico, da se vsaka država dobro premisli, predno bi mimo pogodbe Zveze in Kelloggove pogodbe hotela reševati sporna vprašanja z vojno. Nadalje je potrebno, tako predlaga dr. Marinkovič, da se ukinejo vse vojne ladje in podmornice z izjemo onih ladij, ki služijo za obrambo obale in za pomorsko policijsko službo. S to ukinitvijo bi se varnost obmorskih držav prav nič ne zmanjšala, baš nasprotno bi se povišala, ker bi se s tem odstranila tista sredstva, ki služijo v prvi vrsti za nenaden napad. Kar se tiče bombardiranja s pomočjo letal ter kemičnih in bakterioloških sredstev, strupenih plinov itd., morajo biti kot napadalno in

tudi kot obrambno sredstvo najstrožje zabranjeni z učinkovito mednarodno-pravno določbo.

V NAŠI DRŽAVI.

Novi trošarinski zakon je spremenil senat v toliko, da je sprejeta določba, da bo znašal višek občinske trošarine na vino v mestih 100 Din, za podeželske občine pa 50 Din za 100 litrov. Nadalje se za mesta kakor Ljubljana in Maribor prvotno določena trošarinska taksa 6000 Din za branjarije in druge trgovine, ki prodajajo vino ter žganje v zaprtih steklenicah, zniža na 4000 dinarjev. Z zgoraj omenjeno spremembo je bil nato trošarinski zakon še enkrat sprejet od skupščine.

Skupščina in senat sta odgodena do po pravoslavni praznikih.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Hitlerjeve bojne organizacije: Sturmabteilungen in Schutzstaffeln je nemška vlada z izdano zasilno naredbo prepovedala. Razorožitev Hitlerjevih napadalnih čet se je izvršila povsem mirno. Razorožitveni korak vlade z velikim zadovoljstvom odobrava časopis-je velesil.

Na španskem so slavili 13. aprila prvo obletnico proglačitve republike kot narodni praznik.

Dve neodvisni Mandžuriji. V ožigled svoječasnemu zmagovitemu prodiranju Japoncev v Mandžuriji se je udal Japonski kitajski general Ma in vlada od Japoncev proglašene »neodvisne Mandžurije« ga je postavila za guvernerja severne Mandžurije, ki jo nazivajo Hajlučan. General in guverner Ma pa je v zadnjem času pobegnil na rusko ozemlje v Blagoveščansk. Iz omenjenega mesta je proglasil svobodno severno mandžursko državo Hajlučan. Garnizija v Cicikarju je prestopila na njegovo stran ter zamenjala zastave mandžurske države s starimi kitajskimi. Korak generala Ma je delo sovjetov, ki hočejo imeti dve Mandžuriji, da bi Japonci ne postali premočni.

„Slov. Gospodar“ stane:

Celoletno 32 Din.
Polletno 16 Din.
Četrtletno 9 Din.